

La província de Lleida compta amb 76 geriàtrics, 13 a la capital, amb 3.388 places, i el 97% d'avis que hi resideixen tenen algun grau de dependència. La Generalitat impulsa un nou model denominat Atenció Centrada en la Persona, però l'aplicació es veu amenaçada per una falta de recursos que es tradueix en una manca de personal.

SERVEIS GENT GRAN

La falta de recursos llasta el pla del Govern de transformar els geriàtrics

La patronal del sector denuncia infrafinançament i els sindicats, que falta personal

MARC CARBONELL

LLLEIDA | Els geriàtrics compleixen la important funció social de cuidar les persones grans, sobretot quan no poden valer-se per si mateixes. Ofereixen serveis d'allotjament i manutenció, així com d'atenció sanitària, psicològica, de lleure o activitat física. A Lleida ciutat n'hi ha tretze i a la província, 76 (vegeu la taula). D'aquests, 23 són d'iniciativa pública, 16 són entitats privades d'iniciativa social i 37 són privades d'iniciativa mercantil (vegeu el gràfic).

GOVERN

La conselleria recorda que ha apujat la seua aportació i diu que així ajuda a estabilitzar les plantilles

A les residències treballen infermeres, gerocultors, terapeutes ocupacionals, fisioterapeutes, psicòlegs i treballadors socials. Tanmateix, les gerocultores formen el col·lectiu majoritari. Gairebé totes són dones i s'encarreguen d'atendre les necessitats de cada resident. La majoria denuncien que no poden fer bé la seua feina perquè la falta de personal no els permet dispensar el tracte que els ancians es mereixen.

Els usuaris de les residències van ser un dels col·lectius més afectats pel coronavirus. Durant les primeres setmanes, a les residències catalanes es van arribar a detectar 500 casos i 140 hospitalitzacions al dia i, en algun moment, gairebé es va arribar a les dos-centes defuncions en un dia.

La pandèmia va posar de manifest les carencies existents en bona part dels geriàtrics, per la qual cosa arran d'això la Generalitat ha establert la necessitat de desenvolupar un nou pla estratègic basat en l'Atenció Centrada en la Persona (ACP) i la integració de l'atenció social i sanitària. L'ACP implica el respecte a les preferències de cada resident, així com el reforç del seu empoderament, el suport emocional i físic, la implicació de la família i l'accessibilitat, continuïtat i coordinació de l'atenció.

La Generalitat apunta que "hi ha evidències dels seus bons resultats, com la disminució de l'ingrés hospitalari, la

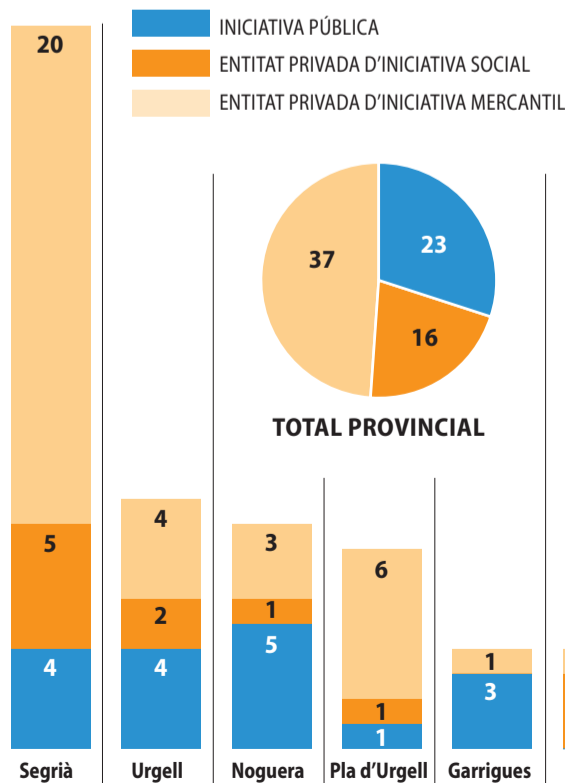

LLAR D'AVIS DEL CARME DE TÀRREGA

Personal amb mascareta ■ Malgrat que la pandèmia de la covid ha remès, el personal de les residències està obligat a continuar portant mascareta, al ser els usuaris persones de risc en cas d'infecció. Fa tres setmanes, ACRA va sol·licitar retirar aquesta mesura, però Salut va dir que no ho reclamarà al ministeri al considerar que ajuda a evitar contagis en persones vulnerables.

REGISTRE DE GERIÀTRICS

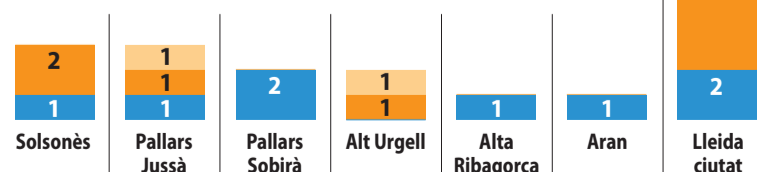
Titularitat de les residències de les comarques de Lleida

Residències i les seues places a les comarques lleidatanes

COMARCA	NOMBRE DE PLACES	RESIDÈNCIA I CENTRE DE DIA	RESIDÈNCIA	CENTRE DE DIA	TOTAL
Segrià	1.036	24	5	2	29
Urgell	374	8	2	1	10
Noguera	487	4	5	1	9
Pla d'Urgell	253	7	1	2	8
Garrigues	171	3	1	0	4
Segarra	294	2	2	1	4
Solsonès	163	2	1	0	3
P. Jussà	301	1	2	2	3
P. Sobirà	120	2	0	0	2
Alt Urgell	107	2	0	0	2
A. Ribargorça	38	1	0	0	1
Aran	44	1	0	0	1
TOTAL PROV.	3.388	57	19	9	76
Lleida ciutat	539	11	2	2	13

Font: Unitat de Sistemes d'Informació de la dir. general de Prestacions Socials (Generalitat).

SERVEIS CONDICIONS LABORALS

La llista d'espera per accedir a una plaça pública o concertada a Lleida ha arribat a ser de fins a més d'un any abans de la pandèmia. Durant la covid va baixar, però la demanda ha tornat a pujar

A la ciutat de Lleida actualment només hi ha tres residències de titularitat pública, les de Balàfia 1 i 2, que depenen de Gestió de Serveis Sanitaris, i la Llar de Sant Josep, a la Mariola

➔ millora funcional i de qualitat de vida, i una alta satisfacció”.

Tanmateix, la principal patronal del sector, l'Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA), afirma que hi ha un infrafinançament per part de l'administració que es tradueix que “els salaris siguin baixos i la professió no resulti atractiva”, la qual cosa provoca que hi hagi falta de personal. Un portaveu destaca que 7 de cada 10 places de residències a Catalunya tenen finançament públic i que la tarifa assignada per la Generalitat, de 2.002,56 euros al mes per cada una, és insuficient. “És veritat que les tarifes han pujat, però la inflació ho ha fet més”, indica.

“Amb 66 euros al dia per resident hem de donar atenció assistencial, allotjament i també servei mèdic, quan l'Atenció Primària és la que hauria de prestar-lo”, afegeix. “Volem pujar els salaris per retenir el talent, però si no augmenten les tarifes és impossible”, manifesta. A més, apunta que estimen que el cost d'una plaça pública se situa entre els 3.500 i els 4.000 euros, de forma que es pregunta: “per què a les concertades ens paguen pràcticament la meitat?”

El departament de Drets Socials admet ser conscient que “existeix molta dificultat per trobar personal en tot l'àmbit social i sanitari”, però diu que “amb les últimes pujades de les tarifes de les places públiques contribuïm a establir les plantilles”.

Per la seua part, la responsable de sanitat de CCOO a Lleida, Helena Motos, assegura que “no n'hi ha prou amb un augment de sou, cal reduir les jornades”. La secretària general d'UGT Serveis Públic a Lleida, Bea Bonilla, afegeix que “gràcies al recent vuitè conveni estatal comencem a parlar d'abajar-les. Ara són de 1.792 hores anuals, molt per sobre de les 1.642 dels funcionaris”. “Donar el menjar asseguts i a la mateixa altura que els usuaris és impossible quan cal fer-ho a quatre persones alhora”, recalca Motos. “Amb el model actual, l'ACP és una fallàcia”, conclou.

A banda de la falta de personal, l'edat dels usuaris de les residències catalanes i el seu nivell de dependència cada vegada és més gran. La mitjana era de 82 anys el 2019, mentre que el 2012 era de 77, i el 97% té algun grau de dependència. Segons ACRA, tres de cada quatre pateixen algun tipus de demència.

“No arribem ni a mileuristes”

Empleats de geriàtrics denuncien la seua precarietat || Coincideixen que falta personal i que han de cobrir més funcions de les que els corresponen

LLEIDA | “He vist entrar gent a treballar que ha aguantat menys de tres hores”, assegura una empleada del geriàtric Comtes d'Urgell, a Balaguer. Diversos treballadors de diferents residències de la província coincideixen que hi ha una falta de personal generalitzada –motivada per unes ràtios de professionals per resident “massa baixes”– que afecta negativament el tracte que poden oferir als padrins. “Quan ens quedem soles a la unitat no podem acompanyar els residents al vàter, hem de demanar-los

que es facin les seues necessitats a sobre, als bolquers”, explica una empleada d'un geriàtric del Segrià. Així mateix, denuncia la precarització dels salaris, perquè en gairebé tots els casos “no arribem ni a mileuristes” ni amb una jornada completa, així com una “pèssima” gestió. “Treballem malament perquè el personal no és qualificat i no es cobreixen les baixes”, denuncia un treballador d'un centre residencial de Lleida ciutat. “El sector s'ha de valorar i professionalitzar, no és normal que amb un curs online d'unes quantes

hores es pugui treballar en un geriàtric”, considera una gerocultora de les Borges Blanques.

Una altra gerocultora de la residència Balàfia 2 –gestionada per l'empresa pública Gestió de Serveis Sanitaris (GSS)– valora que hi hauria d'haver un mínim d'una persona fixa més en cada torn. “De vegades es queden les plantes buides i a la nit no tenim infermera, així que davant de qualsevol incidència hem de trucar a la infermera de Balàfia 1 o al CAP perquè ens donin pautes”, explica. “Acabem fent les seues mateixes funcions”,

afegeix. Aquest excés és també denunciat per la treballadora d'una altra residència. “Treballo a l'àrea de neteja, però per falta de personal acabo fent també d'auxiliar de geriatria”, assegura.

“El material i equipament és de segona mà, el que sobra de l'hospital Santa Maria”, detalla la treballadora de Balàfia 2. Indica que “hi ha grues trenca-cades i quan ens quedem sense tovalloles hem de repartir-les entre nosaltres o sortir corrents a comprar-ne”. Tot i així, valora que “és un treball molt bonic

ENTREVISTA

«Hem de reforçar l'autonomia de la gent gran»

Eugènia Puig-gròs

DIRECTORA SSTT DRETS SOCIALS

En què consisteix l'Atenció Centrada en la Persona (ACP)?

No és un model estrany o nou. Es tracta de canviar un costum de *guardar* per un d'*estimular* i reforçar l'autonomia de la gent gran. Consisteix a analitzar i actuar partint de les necessitats individuals de cada persona. **Quines mesures concretes s'haurien d'aplicar a les residències?**

Els usuaris han de poder triar estar en una habitació individual o compartida, en funció de les seues preferències. En la mesura que es pugui, estem exigint instal·lar habitacions individuals i eliminar les de tres persones, que ja són poques. A més, no hauria de ser necessari que tots els residents es despertin a una mateixa hora. Tanmateix, és comprensible que hi hagi d'haver un cert ordre en centres molt grans. Per això, les necessitats individuals es poden tractar millor a les residències petites.

Com s'han de reforçar?

Amb professionals especialitzats i qualificats a qui hem de facilitar la seua formació. Les plantilles s'han d'establir, i des del departament ho estem fent amb els augments de tarifes que es venen donant des del 2020, quan es van incrementar un 3%. L'any passat van augmentar un altre 3%, i aquest any s'està parlant del 4%. A més, arran de la pandèmia hem creat una àrea de treball basada en paràmetres de valoració de la qualitat assistencial als geriàtrics.

Quines són les tarifes actuals?

Depenen del grau de dependència. En el primer són de 46,90 euros diaris només per a urgències socials, ja que aquest grau no dona un dret subjectiu a la persona per optar al servei residencial en una plaça pública. En el segon i tercer grau són de 65,84 euros per dia (en residències pròpies de gestió delegada), i 32,66 euros diaris en centres de dia.

Quins reptes té el sector?

L'administració és conscient que existeix molta dificultat per poder trobar personal en